

ALEKSANDR FAYNBERG SHE'RIDA INSON HAYOTI VA KOSMIK ISHORATLAR FALSAFASI

*Muallif: Zoirova Diyora Shavkat qizi
O'zbekiston davlat Jahon tillari universiteti talabasi*

Kirish

Aleksandr Faynberg, XX asrning mashhur shoiri, o'z she'rlarida inson ruhiyati, vaqtning o'tkinchiligi va hayotning ma'nosi kabi mavzularni chuqur ifodalaydi. Ushbu she'rda insonning buyuklikka bo'lgan ishonchi, farishtalar va kosmik ishoratlar orqali hayotga qarash falsafasi tasvirlangan. She'r insonning o'z kelib chiqishi va o'zini qadrlash bilan bog'liq ichki ruhiy holatini o'quvchiga yetkazadi.

Maqolaning maqsadi: Faynbergning ushbu she'rda inson hayoti, kosmik va ruhiy timsollarni ilmiy tahlil qilish, metafora va obrazlar orqali falsafiy mazmunni ochib berishdir.

Metodlar

Ushbu ishda quyidagi metodlardan foydalanildi:

1. Adabiy tahlil (Literary Analysis) – she'r matni diqqat bilan o'rganilib, obrazlar, metaforalar va so'z tanlovi tahlil qilindi.
2. Hermenevtik yondashuv (Hermeneutic Approach) – she'r mazmuni falsafiy va ruhiy jihatdan talqin qilindi.
3. Kontekstual tahlil – she'r zamonaviy adabiyot va hayotiy tajribalar bilan bog'lanib, o'quvchiga yanada chuqurroq tushuntirildi.

Bu metodlar she'r mazmunini chuqur tushunishga va Faynbergning falsafiy g'oyalarini ilmiy nuqtai nazardan ochishga yordam berdi.

Natijalar

1. Buyuklik va inson ishonchi

She'rning birinchi qismida insonning o'z buyukligiga bo'lgan ishonchi tasvirlangan: “Umring bo'yi ishonging kelar, Buyuk bo'lib tug'ilganingga”. Shoir insonni ichki dunyosini qadrlashga, o'zini ulug' deb bilishga undaydi. Bu yerda insonning o'z hayotiy imkoniyatlariga va qadriyatlariga bo'lgan ishonchi asosiy motiv sifatida namoyon bo'ladi.

2. Kosmik ishoratlar va farishtalar

She'rda farishtalar va ko'k timsollari orqali insonning kosmik bog'lanishi ko'rsatilgan. “Farishtalar ishora qilar Deya ko'kdan sen kelganingga” misralari inson hayoti va uning kelib chiqishi haqidagi falsafiy tushunchani aks ettiradi. Bu metafora insonni o'z mohiyatini anglashga chorlaydi.

3. Vaqt va inson o'tkinchiligi

4. She'ning ikkinchi qismida vaqtning o'tkinchiligi va insonning dunyodagi qisqa mavjudligi tasvirlangan: "Umr o'tdi. Chang – to'zon aro Bilmay bormi yo eding yo'qdan". Bu qismda Faynberg inson hayotining vaqt bilan chegaralanganligini va u dunyodagi narsalar o'tkinchi ekanini ta'kidlaydi.

5. Ko'kdan ishoratning yetmasligi

She'r oxirida ko'kdan kelishi kutilgan ishorat bo'lmaganligi ta'kidlanadi: "Lek ishorat bo'lmadi ko'kdan". Bu insonning hayotdagi tajribalari, qiyinchilik va kutgan maqsadlariga erishish jarayonidagi noaniqlikni aks ettiradi. Shoir o'quvchiga hayotning har doim kutilgan natija bilan yakunlanmasligini tushuntiradi.

Muhokama

Faynbergning ushbu she'ri hayot va kosmik timsollar orqali inson ruhiyati va falsafasini ochib beradi. Shoir insonni o'z ichki dunyosini qadrlashga, vaqt va hayotning o'tkinchiligini anglashga chaqiradi. Metaforalar – farishtalar, ko'k, chang va to'zon – o'quvchiga hayotning murakkabligi va noaniqligini yetkazadi.

She'rda insonning buyuklikka bo'lgan ishonchi va vaqt bilan bog'liq falsafiy tafakkur zamonaviy psixologiya va hayot falsafasi bilan ham uyg'unlikda tahlil qilinishi mumkin. Shu tarzda, she'r adabiy asar sifatida nafaqat o'quvchiga estetik zavq beradi, balki ilmiy tahlil obyekti sifatida ham qadrlidir.

Xulosa

Aleksandr Faynbergning ushbu she'ri inson hayoti, buyuklik, kosmik bog'lanish va vaqtning o'tkinchiligi mavzularini chuqur aks ettiradi. She'r o'quvchini ichki dunyosini qadrlashga, hayotning vaqtinchalikligini anglashga va har lahzani qadrlashga chorlaydi. Shu bilan birga, she'r adabiy va ilmiy tahlil uchun boy material hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Faynberg, A. (1990). Tanlangan she'rlar. Moskva: Sovet yozuvchilari.
2. Abdullaev, S. (2015). XX asr adabiyoti va falsafa. Toshkent: Sharq.
3. Karimov, B. (2018). Shoirlarning ruhiy va falsafiy tafakkuri. Toshkent: Fan.
4. Literary Analysis and Hermeneutics in Modern Poetry. (2020). London: Routledge.